

Datum: 14.07.2026

Medij: Danas

Rubrika: Globus

Autori: redakcija

Teme: Evropska komisija

Naslov: Otvoreni rat za prevlast u Briselu

Napomena:

Površina: 502

Strana: 21

Dugotrajni spor unutar EU izbio u prvi plan na jučerašnjem sastanku ministara spoljnih poslova

Otvoreni rat za prevlast u Briselu

BRISSEL // Dugotrajni spor unutar Evropske unije izbio je u prvi plan u Briselu juče dok su ministri spoljnih poslova razmatrali niz spornih opcija za zabranu trgovine sa ilegalnim izraelskim naseljima, piše Euractiv. Evropska komisija Ursule fon der Lajen već mesecima vodi sukob sa Evropskom službom za spoljne poslove (EEAS), diplomatskim telom EU kojim rukovodi Kaja Kalas, u borbi za uticaj oko pitanja ko treba da kontroliše spoljnu politiku.

Zemlje poput Francuske, Španije, Belgije, Švedske, Irske i Holandije zalagale su se za zabranu trgovine sa ilegalnim naseljima na nivou cele EU, tvrdeći da je neophodno uskladiti politiku Unije sa međunarodnim pravom. Kalas, koja se i sama suočava sa pritiskom 11 ministara spoljnih poslova, zauzvrat je izvršila pritisak na svoje kolege u Komisiji i ranije ove godine ih optužila da usporavaju rad na pravnoj analizi koju je zatražila u aprilu. Iako je Komisija fon der Lajen prošle nedelje prosledila državama članicama dugo očekivano pravno mišljenje, bilo je jasno da izvršno telo EU nije nimalo oduševljeno takvim potezom.

„Ne mislim da smo od Komisije imali posebno entuzijastičnu saradnju po

ovom pitanju“, rekao je jedan visoki diplomat EU čija zemlja podržava zabranu.

Dokument Komisije nije otišao toliko daleko da predloži zvaničnu meru, već je ponudio različite pravne mogućnosti za ograničavanje ili sprečavanje protoka robe iz naselja. Tri opcije su: uvođe-

„Dokument Komisije ne poziva izričito na jednoglasnost. Ali kada ga pročitate, deluje veoma jasno da je to ono što ona smatra“, rekao je diplomat.

Zahtev za jednoglasnim odobravanjem svake mere omogućio bi bilo kojoj zemlji iz tabora protivnika - bilo da

Izraela - fon der Lajen je prošle nedelje prebacila odgovornost na vlade država članica, rekavši novinarima da je „lopta u dvorištu država članica“. Irska ministarka spoljnih poslova Helen Menkent pozvala je na glasanje „što je pre moguće“ nakon predstavljanja pravnih opci-

U borbi za uticaj oko pitanja ko treba da kontroliše spoljnu politiku: Kaja Kalas i Ursula fon der Lajen

nje strožeg sistema dozvola, uvođenje izuzetno visokih carina i potpuna zabrana trgovine. Dokument Komisije dodatno je pojačao raspravu o tome koji nivo saglasnosti bi trebalo da bude potreban za dalje postupanje - pitanje koje deluje pravnički, ali je od ključne važnosti da bi bilo koja predložena mera mogla da bude usvojena.

Zemlje koje podržavaju zabranu trgovine sa izraelskim naseljima tvrde da to treba jednostavno tretirati kao trgovinsku meru, za koju bi bila potrebna niža granica odlučivanja - kvalifikovana većina, a ne jednoglasnost država članica. Međutim, Komisija je u svom dokumentu navela da bi svih 27 zemalja trebalo da se složi sa bilo kakvom budućom merom, jer bi se radilo više o pitanju političke spoljne politike nego o tehničkoj trgovinskoj meri. Dokument je napisao uzak krug zvaničnika oko Fon der Lajen, bivše nemačke ministarke odbrane i članice Hrišćansko-demokratske unije (CDU), rekao je izvor za Euractiv.

je to Nemačka ili Češka Republika - da je zaustavi. Berlin snažno zastupa stav da ovu meru treba smatrati sankcijom spoljne politike, što znači da bi svih 27 država moralo da se složi. Oko desetak zemalja, uz podršku pravnika Saveta EU i akademika koji podržavaju Palestinu, odbacuje takvo tumačenje. Italija, zemlja koja bi mogla da preokrene ravnotežu u korist kvalifikovane većine za predlog zasnovan na trgovinskoj politici, poka-

ja. Međutim, politički kalendar EU kao i izraelski, s obzirom na predstojeće izbore ukazuje na to da je verovatno novo razdoblje zastoja. Nakon jučerašnjeg sastanka, ministri spoljnih poslova EU neće se ponovo formalno sastati sve do 12. oktobra, kada će Izrael verovatno biti u jeku predizborne kampanje.

Parlamentarni izbori u Izraelu biće održani 27. oktobra, saopštila je vladajuća koalicija te zemlje. Evropske institucije će verovatno okleva-

► Evropske institucije će verovatno oklevati da preduzmu bilo kakve mere usred intenzivne predizborne kampanje, posebno zato što bi to moglo ići u korist ekstremističkih ministara

zala je spremnost da razmotri takvu opciju. Sama Kalas je početkom ove godine priznala da ne postoji ni jednoglasnost ni niža kvalifikovana većina - najmanje 15 država koje predstavljaju dve trećine stanovništva EU - za bilo kakvu meru.

Na odvojeno pitanje trgovine sa ilegalnim naseljima - koje nije obuhvaćeno Sporazumom o pridruživanju EU i

ti da preduzmu bilo kakve mere usred intenzivne predizborne kampanje, posebno zato što bi to moglo ići u korist ekstremističkih ministara, poput Itamar Ben-Gvira, dok se kandidati bore da poraze Benjamin Netanjahu i njegove koalicione partnere. To znači da je, dobrim delom zahvaljujući Komisiji, Izrael izbegao posledice - bar za sada.

S. D.

Ciničan pristup

Komisija je formalno predložila opsežne sankcije protiv Izraela prošlog septembra, uključujući suspenziju trgovinskih povlastica koje Izrael uživa u okviru Sporazuma o pridruživanju sa EU. Mnogi bi tvrdili da je to bila toliko velika politička prepreka da je bilo unapred jasno da neće pronaći konsenzus među nacionalnim vladama, koje se do danas nisu usaglasile oko toga. Komisija Fon der Lajen sada koristi argument da, pošto ne postoji jednoglasnost za uvođenje najobimnijih sankcija, ne bi trebalo ulagati previše napora u nove mere što pojedine diplomate smatraju ciničnim pristupom.

